

української національної ідеї”, Т. Москаленко “Михайло Максимович і Тимківські”, П. Федоренка “М.О.Максимович і Прохорівка”, Л. Шевченко-Савчинської “Роль класичної освіти у формуванні М. Максимовича як науковця”, Т. Кременя “Українські думи в дослідженнях Михайла Максимовича та сучасне осмислення віршованого епосу”, М. Малинки “Вплив історіографічних праць Михайла Максимовича на дослідження українського хронографа Володимиром Науменком”, К. Богатирьової “Оцінка М. Максимовичем-романтиком творчого доробку галицьких одописців”.

Уже стало традицією Сковородинівських читань проводити виїзні засідання в місцях, зв'язаних із життям і творчістю видатного українського філософа й письменника. Цього року науковці побували у с. Коврай Золотоніського району Черкаської області, де розпочав свою педагогічну діяльність Г. Сковорода. Учасники читань ухвалили звернення до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та підтримали клопотання педагогічного колективу й Золотоніського райво про присвоєння Коврайській школі імені Григорія Сковороди; також звернулися до Кабінету Міністрів України та Харківської облдержадміністрації щодо реставрації будинку Якова Правицького в селищі Бабаї Харківської області і створення в ньому меморіального музею Г. Сковороди. Наступною зупинкою було с. Богуславець Золотоніського району, де на хуторі Тимківщина народився М. Максимович. Остання зупинка учасників читань – с. Прохорівка Канівського району, де вони відвідали могилу М. Максимовича, дуб Т. Шевченка та сосну М. Гоголя.

У межах програми підготовки до ювілейної дати – 300-річчя від дня народження Г. Сковороди – цього року залочатковане видання періодичного наукового збірника “Переяславські Сковородинівські студії”. У збірнику публікуватимуться наукові розвідки, присвячені життю і творчості Г. Сковороди, дослідженню художньо-світоглядних особливостей доробку письменника, його стосунків із оточенням, осмисленню його творчості в українському та зарубіжному літературознавстві, різнобічному вивченню його листування, спогадів та біографій. Авторами першого випуску стали учасники XV Переяслав-Хмельницьких Сковородинівських читань.

Катерина Богатирьова

Отримано 23 листопада 2011 р.

м. Київ

ПЕРША ВОРОБКЕВИЧІВСЬКА

З усієї трійці найвідоміших українських літературних діячів буковинського краю – Юрія Федьковича, Сидора Воробкевича та Ольги Кобилянської – на суто наукові конференції середульшому з них пощастило якнайменше. Якщо перша така акція, пов'язана з Буковинським Солов'єм, відбулася на базі Чернівецького університету в 1959 році, до 125-ліття від його народження, а перша, присвячена Гірській Орлиці, – у 1963-му, до її столітнього ювілею, то першу Воробкевичівську наукову конференцію проведено зовсім недавно, 13-14 жовтня, у рік його 175-ліття.

Мала вона статус всеукраїнської з основною проблемою “Сидір Воробкевич і український літературно-мистецький процес ХІХ – ХХ століть”, що збрала понад сорок доповідачів із п'яти міст – Києва, Ніжина, Львова, Івано-Франківська і, зрозуміло, Чернівців, де письменник і композитор народився, творив і де знайшов довічний спочинок.

Розпочалася конференція з пісень С. Воробкевича “Святий Боже...” й “Задзвенімо разом, браття” у виконанні студентського камерного хору “Резонанс” під орудою доцента А. Плішки. Після привітальних слів від ректорату (проректор Т. Марусик) та обласного об'єднання Всеукраїнського товариства “Просвіта” імені Тараса Шевченка (його голова О. Савчук) прозвучали доповіді пленарного засідання конференції.

Автор цих рядків оглянув художні твори та літературно-критичні праці, присвячені постаті видатного письменника й композитора, починаючи від 1868 року й до наших днів. А це вірші Ю. Федьковича, І. Франка, Є. Олесницького, наших сучасників В. Китайгородської “Молитва за Сидором Воробкевичем”, Володимира Вознюка “Осмислюючи Сидора Воробкевича”, автора цих рядків “Моїх країв співучі птиці”, романи В. Сосюри “Третя рота” і Р. Іванчука “Шрами на скалі”, оповідання К. Малицької, В. Хроновича та ін., статті С. Смаль-Стоцького, В. Масляка, І. Франка, В. Гнатюка, Є. Семаки, О. Маковея, історико-літературні огляди О. Огоновського та С. Єфремова, пізніші статті Е. Панчука, О. Крицевого, В. Лесина, О. Романця, Ф. Погребенника, М. Івасюка, О. Поповича, монографія П. Никоненка та М. Юрійчука “Сидір Воробкевич: життя і творчість” (2003) та ін.

З доповіді чл.-кор. Академії мистецтв України А. Кушніренка “Сидір Воробкевич – видатний діяч української музичної культури на Буковині” постав мистецький профіль творчого обдаровання

видатного буковинця. Неординарністю погляду на його поетичну творчість була позначена доповідь *В. Антофійчука* “Запізнілий романтизм Сидора Воробкевича: історичні контексти та ідейно-естетичні домінанти”. Увінчала розмову про С. Воробкевича на пленарному засіданні конференції проповідь *П. Никоненка* (Ніжин) про роботу над щойно виданою монографією “Буковинський жайвір: Сторінки життєпису Сидора Воробкевича”. З додатком – репринтною копією прижиттєвого видання збірки поезій “Над Прутом” (1901) та її презентація. На титулі добротного виданої книжки (художник *О. Кошель*) – вихідні дані: “Чернівці – Ніжин, 2011”. І це не випадково, адже буковинці прилучилися до її виходу як рецензенти (*В. Антофійчук, О. Попович*) та науковий редактор (*Б. Мельничук*), а рекомендувала до видання вчена рада філологічного факультету ЧНУ імені *Ю. Федьковича*.

Завдяки працівникам відділу рідкісної книги наукової бібліотеки університету учасники пленарного засідання конференції мали змогу оглянути десятки раритетних видань часів С. Воробкевича, деякі з них – із його автографами.

На засіданнях секцій (а їх працювало три – літературознавча, мовознавча й музикологічна) було заслухано 42 наукові доповіді та повідомлення.

Серед літературознавчих – дві доповіді вже згаданого *П. Никоненка*: “Сидір Воробкевич і народна творчість” та “Листування Сидора Воробкевича як джерельна основа для висвітлення його життєпису”. Життєписний характер мала доповідь краєзнавця з Чернівців *Т. Штефюка* “Родова віть Воробкевичів”, де йшлося про долю п’яти дітей поета й композитора, зокрема про сина Євгена (Еммануїла) (1863 – 1908) – церковного діяча й публіциста, автора низки статей, зокрема “Православная церковъ во Львовѣ”, “Православіе на Угорской Руси”, “Сокровища славянской литературы въ Буковинѣ”.

Л. Ковалець у доповіді “Я душею всегда на Вас думав...”: Сидір Воробкевич у взаєминах з *Юрієм Федьковичем* переконливо довела, що стосунки обох діячів були набагато складніші, ніж писалося про них досі. Перипетії інших стосунків постали з доповіді *О. Меленчук* “Творчі взаємини Воробкевича та Барвінських (на матеріалі листування)”. Цікавими були підходи *С. Кирилюк* до осягнення прози буковинця в доповіді “Сидір Воробкевич як прозаїк межі (антропологічні та стильові параметри творчості)” і *Л. Йолкіної* (Київ), яка в аналізі оповідання “Месть чорногорця” використала методологію академіка *В. Перетца*. “Особливості дискурсу праці в драматургії С. Воробкевича (на матеріалі п’єси “Блудний син”)” – так називалася доповідь *Т. Бикової* (Київ), котра досить оригінально прочитала маловідому п’єсу, яку автор уважав “своїм найкращим драматичним твором”. Попри недооцінку сучасниками, досі не друквана “Комедія без автора” С. Воробкевича, якій присвятила доповідь *Н. Козачук*, сприймається нині як написана за постмодерністськими канонами. Театрознавець *Т. Сулятицький* високо оцінив вистави за п’єсами С. Воробкевича на сцені Чернівецького муздрамтеатру та наголосив, що їхній автор – зачинатель української оперети. Змістовними були доповіді *О. Поповича* “Роль Осипа Маковея в дослідженні життя і творчості Сидора Воробкевича”, *С. Телешман* “Поезія Михайла Ткача у зіставленні з традиціями *Юрія Федьковича* та *Сидора Воробкевича*” та *Н. Осмак* (Київ) “Бойове хрещення Федора Погребенника як дослідника творчості Сидора Воробкевича”. Це хрещення він отримав у 1950-ті роки, коли в опублікованій “Радянською Буковиною” статті про С. Воробкевича обкомівські працівники знайшли “ідеологічні помилки”, через які по закінченні аспірантури автора не було допущено до науково-педагогічної праці в університеті.

Мовні особливості творів Буковинського Жайвора були в центрі уваги *Н. Руснак, О. Кульбабської, Л. Томусяк, Л. Рабанюк, А. Агафонової, Т. Романюк, С. Шабат-Савки, Т. Гуцуляк, О. Максим’юк, Ю. Руснак, Н. Шатілової, І. Струк*. Розмаїті аспекти багатогранної музичної творчості С. Воробкевича висвітлювали *М. Загайкевич* (Київ), *І. Глібовицький* (Івано-Франківськ), *Ю. Каплієнко-Ілюк, В. Лісовий, Я. Вишпінська, І. Боднарук, О. Кушніренко* (Львів), *І. Дерда, Є. Нестеренко, К. Сміль*.

На завершальному засіданні конференції ухвалено рекомендації, серед яких:

- 1) видати матеріали наукових доповідей;
- 2) ширше використовувати в науковій роботі викладачів і студентів тематику, пов’язану з життям і творчістю письменника й композитора;
- 3) видати кількатомне зібрання творів С. Воробкевича;
- 4) відкрити відділ С. Воробкевича в обласному краєзнавчому музеї;
- 5) встановити меморіальну дошку на приміщенні Чернівецької СШ № 1, де навчався С. Воробкевич;
- 6) рекомендувати до постановки в Чернівецькому музично-драматичному театрі ім. *О. Кобилянської* п’єсу С. Воробкевича “Комедія без автора”;
- 7) встановити пам’ятник С. Воробкевичу на площі Філармонії в Чернівцях.

Великі заслуги Сидора Воробкевича перед літературою та культурою потребують достойного пошанівку.

Богдан Мельничук
м. Чернівці

Отримано 1 листопада 2011 р.

